

## UAB „INVL ASSET MANAGEMENT“ PAPILDOMO SAVANORIŠKO PENSIJŲ KAUPIMO INVL DRĄSUS PENSIJŲ FONDAS

**PATVIRTINTA**

UAB „Finasta investicijų valdymas“  
2004 m. gruodžio 3 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 15)  
Patvirtinta Vertybinių popierių komisijoje 2004-12-17 Sprendimu Nr. 154  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (001)

**PAKEITIMAI**

UAB „Finasta investicijų valdymas“  
2005 m. sausio 5 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 18)  
Patvirtinta Vertybinių popierių komisijoje 2005-02-03 Sprendimu Nr. 47  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (002)

UAB „Finasta investicijų valdymas“  
2006 m. sausio 5 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 31)  
Patvirtinta Vertybinių popierių komisijoje 2006-01-26 Sprendimu Nr. 2K-14  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (003)

UAB „Finasta investicijų valdymas“  
2006 m. birželio 15 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 40)  
Patvirtinta Vertybinių popierių komisijoje 2006-07-01 Sprendimu Nr. 2K-209  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (004)

UAB „Finasta investicijų valdymas“  
2007 m. birželio 19 d. Valdybos sprendimu Nr. 10  
Patvirtinta Vertybinių popierių komisijoje 2007-07-12 Sprendimu Nr. 2K-216  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (005)

UAB „Invalda turto valdymas“  
2008 m. rugsėjo mėn. 3 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 02-28/24)  
Vertybinių popierių komisijoje 2008 spalio 2 d. Sprendimu Nr. 2K-458  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (006)

UAB „Invalda turto valdymas“  
2009 m. kovo mėn. 19 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 02-28/05)  
Vertybinių popierių komisijoje 2009 balandžio 2 d. Sprendimu Nr. 2K-133  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (007)

UAB „Invalda turto valdymas“  
2009 m. liepos mėn. 22 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 02-28/17)  
Vertybinių popierių komisijoje 2009 rugsėjo 3 d. Sprendimu Nr. 2K-260  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (008)

UAB „Finasta Asset Management“  
2009 m. spalio 21 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 02-28/26)  
Vertybinių popierių komisijoje 2009 spalio 29 d. Sprendimu Nr. 2K-328  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (009)

UAB „Finasta Asset Management“  
2010 m. gruodžio 1 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 02-28/21)  
Vertybinių popierių komisijoje 2010 gruodžio 3 d. Sprendimu Nr. 2K-230  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (010)

UAB „Finasta Asset Management“  
2011 m. birželio 22 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 02-28/16)  
Vertybinių popierių komisijoje 2011 m. liepos 28 d. Sprendimu Nr. 2K-141  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (011)

UAB „Finasta Asset Management“  
2013 m. vasario 22 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 5)  
Lietuvos banke 2013 m. kovo 26 d. Sprendimu Nr. 241-62  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (012)

Atnaujinta: UAB „INVL Asset Management“  
2015 m. balandžio 2 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 14)

Atnaujinta: UAB „INVL Asset Management“  
2015 m. lapkričio 11 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 84)

**PAKEITIMAI:**

UAB „INVL Asset Management“  
2016 m. rugpjūčio 8 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 58)  
Patvirtinta Lietuvos banke 2016 m. rugpjūčio 29 d. sprendimu Nr. 241-173  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (013)

**PAKEITIMAI:**

UAB „INVL Asset Management“  
2018 m. balandžio 12 d. Valdybos sprendimu (Protokolas Nr. 33)  
Patvirtinta Lietuvos banke 2018 m. gegužės 14 d. sprendimu Nr. 241-120  
Taisyklių Nr. PF-S01-K005-021 (014)

Taisyklių pakeitimai įsigalioja praėjus 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo jų patvirtinimo Priežiūros institucijoje.

### I. TAISYKLĖSE VARTOJAMOS SĄVOKOS IR TRUMPINIAI

#### 1. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

- 1.1. **Dalyvis** – fizinis asmuo, pagal Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą (toliau – Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymas) pasirinkęs kaupti pensijų įmokas Valdymo įmoneje ir su Valdymo įmone sudaręs Sutartį dėl pensijų įmokų kaupimo Taisyklių nustatyta tvarka, kurio vardu mokamos pensijų įmokos ir kurio vardu atidaryta asmeninė Pensijų sąskaita;
  - 1.2. **Fondas** – papildomo savanoriško pensijų kaupimo INVL Drąsus pensijų fondas, kurio turtas priklauso Dalyviams bendrosios dalinės nuosavybės teise, o šio turto valdymas perduotas Fondo Valdymo įmonei ir investuojamas pagal šias Taisykles;
  - 1.3. **Fondo vienetas** – Fondo Dalyviui priklausančio Pensijų turto vertės sąlyginis matas;
  - 1.4. **Finansinė priemonė (arba toliau FP)** – kaip tai apibrėžta Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme;
  - 1.5. **Išvestinės finansinės priemonės** – kaip tai apibrėžta Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme;
  - 1.6. **Kolektyvinio investavimo subjektas (arba toliau KIS)** – investicinis fondas ar investicinė bendrovė, kaip tai apibrėžta Kolektyvinio investavimo subjektų įstatyme;
  - 1.7. **Pensijų sąskaita** – pagal Sutartį atidaryta asmeninė Dalyvio sąskaita, į kurią Dalyvio vardu įrašomi jam tenkantys Fondo vienetai;
  - 1.8. **Pensijų turtas (arba toliau – Fondo turtas)** – Fondo už pensijų įmokas įsigyto turto (įskaitant laikinai neinvestuotą šių lėšų dalį) bei investicijų pajamų (sąnaudų), gautų iš šio turto (lėšų), suma;
  - 1.9. **Pinigų rinkos priemonės** – kaip tai apibrėžta Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme;
  - 1.10. **Priežiūros institucija (arba toliau – Lietuvos bankas)** – Lietuvos bankas, teisės aktuose nustatyta tvarka atliekantis valdymo įmonių licencijavimo ir veiklos priežiūros funkcijas;
  - 1.11. **Sutartis** – Valdymo įmonės ir Dalyvio ar jo vardu pensijų įmokas mokančio asmens Taisyklėse nustatyta tvarka sudaryta rašytinė pensijų kaupimo sutartis dėl pensijų įmokų kaupimo Dalyvio pasirinktame Valdymo įmonės valdomame Fonde;
  - 1.12. **Taisyklės** – šios Fondo taisyklės, kurios yra pagrindinis Fondo dokumentas ir yra neatskiriama Sutarties dalis;
  - 1.13. **Valdymo įmonė** – UAB „INVL Asset Management“, (juridinio asmens kodas: 126263073, buveinės adresas: Gynėjų g. 14, 01109 Vilnius, PVM mokėtojo kodas: LT100001948717, Vertybinių popierių komisijos išduota licencija Nr. VJK-005 verstis pensijų kaupimo veikla);
  - 1.14. **VP** – vertybiniai popieriai (nuosavybės VP, ne nuosavybės VP, perleidžiamieji VP);
2. Visos kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos yra suprantamos taip, kaip tai įtvirtinta pensijų kaupimo veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose.
  3. Santykiai, kurie nėra reglamentuoti Taisyklėse, yra reguliuojami LR teisės aktų nustatyta tvarka.

**Pensijų fondo investavimo strategija ir diversifikavimo reikalavimai aprašyti Taisyklių priede Nr. 1 ir yra neatskiriama Taisyklių dalis.**

### II. ĮSTOJIMO Į FONDA, DALYVAVIMO JAME IR IŠSTOJIMO IŠ JO SĄLYGOS IR TVARKA

4. Asmuo, norintis tapti Fondo Dalyviu, privalo sudaryti Sutartį su Valdymo įmone.
5. Dalyviu tampama įsigaliojus Sutarčiai. Sutartis įsigalioja nuo pirmosios įmokos įmokėjimo į Pensijų sąskaitą dienos.
6. Dalyvavimas Pensijų Fonde baigiasi šiais atvejais:
  - 6.1. Valdymo įmonei įvykdžius savo įsipareigojimus Fondo Dalyviui;

- 6.2. Dalyviui nutraukus Sutartį, nepereinant į kitą pensijų fondą, Taisyklių VIII skyriuje nustatyta tvarka;
- 6.3. Dalyviui perėjus į kitą Valdymo įmonės pensijų fondą, Taisyklių IX skyriuje nustatyta tvarka;
- 6.4. Dalyviui perėjus į kitos pensijų kaupimo bendrovės pensijų fondą, Taisyklių IX skyriuje nustatyta tvarka;
- 6.5. Dalyviui mirus;
- 6.6. LR teisės aktų nustatyta tvarka panaikinus Fondą;
- 6.7. Fondą prijungus prie kito pensijų fondo arba sujungus su kitu pensijų fondu.
7. Pensijų įmokų mokėjimo nutraukimas ar kiti mokėjimo pažeidimai nėra pagrindas nutraukti Sutartį ar apriboti Dalyvio nuosavybės teisę į Fondo turta.
8. Dalyvis turi teisę vienašališkai nutraukti Sutartį teisės aktų ir šių Taisyklių nustatyta tvarka.
9. Valdymo įmonei, akcininkams, pensijų įmokų mokėtojui yra draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai riboti Fondo Dalyvio teisę nutraukti Sutartį.

### III. SUTARTIES ŠALIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

#### Fondo Dalyvio teisės ir pareigos

10. Dalyvis turi teisę:
  - 10.1. nutraukti Sutartį su Valdymo įmone Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme bei Taisyklėse nustatytais pagrindais;
  - 10.2. pereiti į kitą Valdymo įmonės valdomą papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondą;
  - 10.3. nutraukti Sutartį su Valdymo įmone ir sudaryti papildomo savanoriško pensijų kaupimo sutartį su kita valdymo įmone;
  - 10.4. gauti iš Valdymo įmonės informaciją apie Dalyvio Pensijų sąskaitoje įrašytus Fondo vienetų ir jų vertę, lėšų investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicijų grąžą, Valdymo įmonės, Fondo auditoriaus išvadą bei kitą Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nustatyta informaciją;
  - 10.5. gauti dalį Fonde sukauptų lėšų, nenutraukiant Sutarties;
  - 10.6. gauti pensijų išmoką atsižvelgiant į Dalyvio vardu sukaupto pensijų turto dydį Taisyklių VI skyriuje nustatyta tvarka;
  - 10.7. nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią ir būdą Taisyklių VI skyriuje nustatyta tvarka;
  - 10.8. testamentu palikti Dalyviui priklausančią Pensijų turto dalį;
  - 10.9. LR teisės aktuose nustatyta tvarka apskusti Valdymo įmonės veiksmus;
  - 10.10. atlikti Taisyklėse nurodytus veiksmus, naudojantis Valdymo įmonės nustatytais elektroniniais ryšio priemonėmis. Tokiu atveju bet kokie Dalyvio atlikti Taisyklėse numatyti veiksmai, naudojantis šiose punkte numatytais elektroniniais ryšio priemonėmis, yra prilyginami rašytinės formos dokumentams ir turi tokią pačią teisinę galią kaip ir rašytiniai (popieriniai) dokumentai;
  - 10.11. naudotis kitomis LR teisės aktuose, Taisyklėse ir Sutartyje numatytais teisėmis
11. Dalyvis privalo:
  - 11.1. per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo Valdymo įmonei pateiktų ir (ar) Sutartyje nurodytų asmeninio pobūdžio duomenų (vardo, pavardės, asmens kodo, gyvenamosios vietos, telefono numerio, elektroninio pašto ar kt.) pasikeitimo pranešti apie tai Valdymo įmonei;
  - 11.2. rūpestingai saugoti ir tretiesiems asmenims neatskleisti duomenų bei priemonių, kurias Dalyvis naudoja prisijungti prie Valdymo įmonės elektroninių paslaugų sistemų, bei nedelsiant informuoti Valdymo įmonę apie šių priemonių praradimą, slaptumo pažeidimą ar paviešinimą. Dalyvis, pažeidęs minėtą įsipareigojimą, visiškai atsako už visas dėl to kylančias pasekmes;
  - 11.3. vykdyti kitas Taisyklėse ir LR teisės aktuose nustatytas pareigas.
12. Dalyvis atsako už informacijos, pateikiamos Valdymo įmonei, teisingumą, įskaitant visą jo pateikiamą informaciją, būtiną gyventojų pajamų ar kitiems pagal LR teisės aktus privalomiems mokėti mokesčiams išskaičiuoti ir sumokėti LR teisės aktų nustatyta tvarka;

#### Valdymo įmonės teisės ir pareigos

13. Valdymo įmonė privalo:

- 13.1. veikti sąžiningai, teisingai ir profesionaliai geriausiomis Fondui ir jo Dalyviams sąlygomis bei jų interesais ir užtikrinti rinkos vientisumą;
- 13.2. veikti rūpestingai, profesionaliai ir atsargiai;
- 13.3. turėti ir taikyti veiklai reikalingas priemones ir procedūras;
- 13.4. Pensijų turta naudoti, valdyti bei juo disponuoti turto patikėjimo teisės pagrindais bei atskirti jį nuo kitų valdomų pensijų fondų ir savo turto;
- 13.5. vengti interesų konfliktų, o kai jų išvengti neįmanoma, užtikrinti, kad su Dalyviais būtų elgiamasi sąžiningai;
- 13.6. užtikrinti, kad Fondo Dalyviai dalyvaudę Fonde tapačiomis sąlygomis;
- 13.7. užtikrinti, kad sprendimus dėl Pensijų turto valdymo priimančias asmenys turėtų Lietuvos banko nustatyta kvalifikaciją ir darbo patirtį, būtų nepriklaištingos reputacijos;
- 13.8. Pensijų turta investuoti griežtai laikantis Taisyklių Priede Nr. 1 nustatytos investavimo strategijos bei diversifikavimo reikalavimų ir imtis aktyvių priemonių padėčiai ištaisyti esant rinkos svyravimams ar kitoms nuo Valdymo įmonės valios nepriklausančioms aplinkybėms;
- 13.9. atidaryti kiekvienam Dalyviui, kuris su Valdymo įmone sudaro Sutartį, asmeninę Pensijų sąskaitą;
- 13.10. LR teisės aktuose nustatyta tvarka, sąlygomis ir terminais teikti Dalyviui XII skyriuje nurodytus ir kitus LR teisės aktuose nurodytus privalomus pranešimus;
- 13.11. likus 3 mėnesiams iki senatvės pensijos amžiaus sukakties pranešti Dalyviams apie galimybę gauti pensijų išmoką arba nukelti išmokos mokėjimo pradžią;
- 13.12. užtikrinti, kad Dalyviui pageidaujant, jam būtų prieinamos periodinės ataskaitos, Taisyklės, taip pat suteikta teisinga ir išsami informacija apie Dalyvio Pensijų sąskaitoje sukaupto turto dydį ir įmokų mokėjimą, Valdymo įmonės ir Pensijų fondo auditoriaus išvadas, investavimo galimybių pasirinkimą, su investicijomis susijusias rizikas ir išlaidas bei kitą teisės aktuose nurodytą informaciją;
- 13.13. pranešti Valdymo įmonės interneto puslapyje [www.invl.com](http://www.invl.com) apie Valdymo įmonės valdybos sprendimu pakeistus atskaitymų dydžius ar pakeistą minimalų pensijų įmokų dydį;
- 13.14. užtikrinti LR asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo nustatytą Fondo Dalyvių asmens duomenų apsaugą, saugoti asmens duomenis nuo atsitiktinio ar neteisėto sunaikinimo arba atsitiktinio praradimo, pakeitimo, nesankcionuoto atskleidimo ar pateikimo;
- 13.15. Fondo turta naudoti, valdyti bei juo disponuoti turto patikėjimo teisės pagrindais;
- 13.16. išskaičiuoti ir sumokėti pagal LR teisės aktus privalomus mokėti mokesčius pagal Dalyvio pateiktą informaciją;
- 13.17. Valdymo įmonė turi kitas pareigas, numatytas teisės aktuose.
14. Valdymo įmonė turi teisę:
  - 14.1. reikalauti, kad Dalyvis laiku ir tinkamai vykdytų Taisyklėse nurodytas pareigas bei Sutartimi prisiimtus įsipareigojimus;
  - 14.2. daryti Taisyklių XI skyriuje numatytus atskaitymus;
  - 14.3. investuoti Fondo lėšas į savo valdomus kolektyvinio investavimo subjektus (tokiu atveju nuo investuoto Fondo turto negali būti nuskaitomas valdymo, sėkmės, įmokos ir keitimo mokesčiai) ir su Valdymo įmone ar jos patronuojančia įmone susijusių įmonių vertybinius popierius, laikydamasi interesų konfliktų valdymui nustatytų LR teisės aktų reikalavimų;
  - 14.4. LR teisės aktų nustatyta tvarka dalį savo funkcijų, susijusių su Fondo valdymu, perduoti kitam turinčiam teisę teikti analogiškas paslaugas asmeniui;
  - 14.5. vienašališkai nutraukti Sutartį, jei Fondas Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nustatyta tvarka panaikinamas dėl Valdymo įmonės visuotinio akcininkų sprendimo likviduoti ar reorganizuoti Valdymo įmonę;
  - 14.6. nesudaryti Sutarties su asmeniu, kuris LR teisės aktų nustatyta tvarka neturi teisės tapti pensijų kaupimo dalyviu;
  - 14.7. naudotis kitomis LR teisės aktuose numatytais teisėmis.

### IV. IV. PENSIJŲ ĮMOKŲ MOKĖJIMO BŪDAI IR TVARKA

15. Pensijų įmokos gali būti mokamos periodiškai ir (ar) neperiodiškai, Sutartyje nustatyta tvarka ir terminais.

16. Pensijų įmokos mokamos tik pinigais į Sutartyje nurodytą Fondo sąskaitą. Pensijų įmokos mokamos tik eurais.
17. Pirmoji Pensijų įmoka turi būti sumokėta per 6 (šešis) kalendorinius metų mėnesius nuo Sutarties pasirašymo dienos.
18. Pensijų įmokų mokėjimo sustabdymas, nutraukimas ar kiti mokėjimo pažeidimai nėra pagrindas nutraukti Sutartį ar apriboti Dalyvio nuosavybės teisę į Pensijų turto dalį.
19. Dalyvis arba atitinkamai – pensijų įmokų mokėtojas turi teisę pavesti Valdymo įmonei nuskaityti nuo Dalyvio arba atitinkamai nuo – pensijų įmokų mokėtojo sąskaitos pasirinktą pensijų įmoką, pateikiant bankui tiesioginio debeto arba elektroninės sąskaitos mokėjimo nurodymus įskaityti pensijų įmoką į Sutartyje nurodytą Fondo sąskaitą.
20. Kai pensijų įmokas moka ne pats Dalyvis, pensijų įmokos tampa Dalyvio nuosavybė nuo to momento, kai į Fondo vienetus konvertuotos pensijų įmokos yra įskaitomos į Dalyvio Pensijų sąskaitą.
21. Pensijų išmokos sutartį sudariusio Dalyvio vardu negali būti mokamos pensijų įmokos.

#### V. PENSIJŲ SĄSKAITŲ ATIDARYMO, TVARKYMO IR UŽDARYMO BEI FONDO VIENETŲ APSKAITOS TVARKA

22. Valdymo įmonė Dalyvių Pensijų sąskaitas atidaro, tvarko, uždaro, veda Fondo vienetų apskaitą, vadovaujantis teisės aktų reikalavimais.
23. Dalyviui asmeninė Pensijų sąskaita atidaroma sudarius Sutartį. Informacija apie Pensijų sąskaitas yra konfidenciali. Ši informacija gali būti atskleista tik pačiam Dalyviui ar jo tinkamai įgaliotam asmeniui, valstybės institucijoms, kurioms ji reikalinga funkcijoms atlikti ir kurių veiklą reglamentuojantys LR teisės aktai numato teisę tokią informaciją gauti bei kitais LR teisės aktais numatytais atvejais.
24. Fondo vienetai fiksuojami darant įrašą Dalyvio asmeninėje Pensijų sąskaitoje. Įrašai Dalyvio asmeninėje Pensijų sąskaitoje be Dalyvio sutikimo gali būti daromi tik LR teisės aktų nustatytais atvejais, taip pat taisant klaidas.
25. Pensijų sąskaitų įrašai, pažymintys Dalyviui priklausančių Fondo vienetų skaičiaus padidėjimą daromi tos dienos Fondo vienetų verte, kai Dalyvis įgijo teisę į atitinkamą Fondo vienetų skaičiaus padidėjimą.
26. Dalyvio Pensijų sąskaita uždaroma esant Taisyklių 6 punkte nurodytiems pagrindams.
27. Fondo Dalyvio pensijų įmokos, taip pat lėšos, pervestos iš kito Valdymo įmonės fondo ar kitos valdymo įmonės fondo, konvertuojamos į Fondo vienetus, kurie įrašomi į Dalyvio Pensijų sąskaitą, Taisyklių VII dalyje numatyta tvarka.

#### VI. PENSIJŲ IŠMOKŲ IŠ FONDO MOKĖJIMO BŪDAI IR TVARKA

##### Dalies Fonde sukauptų lėšų išmokėjimas, nenutraukiant pensijų kaupimo sutarties

28. Fondo Dalyvis, užpildęs Valdymo įmonės nustatytos formos rašytinį prašymą, turi teisę atsiimti dalį Fonde sukauptų lėšų, nenutraukiant Sutarties.
29. Fondo Dalyvis turi teisę atsiimti dalį Fonde sukauptų lėšų savo Pensijų sąskaitoje paliekant ne mažiau kaip 1 (vieną) Fondo vienetaį.
30. Fondo vienetai į pinigines lėšas Fondo Dalyvio rašytinio prašymo pagrindu yra konvertuojami Taisyklių 51 ir 52 punktuose nustatyta tvarka ir terminais.

##### Teisės į pensijų išmoką įgijimas

31. Teisė į Pensijų išmokas įgyjama, kai Fondo Dalyviui sukanka amžius, kuris yra 5 (penkeriais) metais mažesnis už pensinį amžių, nustatytą valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti.
32. Fondo Dalyvis, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pripažintas nedarbingu ar iš dalies darbingu (iki 2005 m. liepos 1 d. – Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos pripažintas I arba II grupės invalidu), įgyja teisę į Pensijų išmokas nuo darbingumo lygio nustatymo (invalidumo pripažinimo) dienos.
33. Dalyvis, įgijęs teisę į pensijų išmoką, turi teisę nukelti pensijų išmokų mokėjimo pradžią. Šio termino nukėlimo laikotarpiu toks asmuo lieka pensijų kaupimo dalyviu. Jeigu Dalyvis raštu

nesikreipia į Valdymo įmonę dėl pensijų išmokos mokėjimo, laikoma, kad Dalyvis pasinaudojo teise nukelti išmokos mokėjimo pradžią.

##### Pensijų išmokos mokėjimo būdai ir jų pasirinkimas

34. Pensijų išmokos Fondo Dalyvio, sulaukusio šių Taisyklių 31 punkte numatyto amžiaus ar įvykus juridiniam faktui, numatytam šių Taisyklių 32 punkte, pasirinkimu gali būti mokamos šiais būdais:
  - 34.1. išmokant vienu kartu (vienkartine pensijų išmoka);
  - 34.2. reguliariai dalimis – periodine pensijų išmoka (reguliariai dalimis konvertuojant Pensijų sąskaitoje įrašytus Fondo vienetus į pinigus ir juos išmokant);
  - 34.3. nuperkant anuitetą gyvybės draudimo įmoneje, vykdančioje gyvybės draudimo veiklą.
35. Kreipdamasis dėl pensijų išmokos, Dalyvis privalo Valdymo įmonei pateikti nustatytos formos rašytinį prašymą, asmens tapatybės dokumentą, o šių Taisyklių 32 punkte nurodytu atveju papildomai privalo pateikti dokumentą, patvirtinantį Dalyvio pripažinimą nedarbingu ar iš dalies darbingu.
36. Dalyvis turi teisę pasirinkti bet kurį šių Taisyklių 34 punkte numatytą pensijų išmokos mokėjimo būdą. Valdymo įmonė turi ne vėliau negu prieš sudarant pensijų išmokos sutartį su Dalyviu pranešti Dalyviui apie būtinybę pasirinkti pensijų išmokos mokėjimo būdą.
37. Jei Dalyvis pasirenka šių Taisyklių 34.3 papunkčiuose numatytą pensijos išmokos mokėjimo būdą, anuitetas perkamas Dalyvio pasirinktoje draudimo įmoneje, vykdančioje gyvybės draudimo veiklą, už jo Pensijų sąskaitoje apskaičiuotas sumas. Pensijų anuitetas įgyjamas Dalyviui pasirašius anuiteto sutartį su pensijų anuitetų mokėtoju. Pensijų anuiteto mokėtoju gali būti tik gyvybės draudimo veiklą vykdanči draudimo įmonė.

##### Pensijų išmokos mokėjimo tvarka

38. Taisyklių 34 punkte nurodytos pensijų išmokos mokamos Dalyviui, kai Dalyvis ir Valdymo įmonė raštu sudaro pensijų išmokos sutartį.
39. Pensijų išmokos sutartis sudaroma, kai Dalyvis Valdymo įmonei pateikia visus Taisyklių 35 punkte numatytus dokumentus.
40. Pensijų išmokos pradedamos mokėti nuo pensijų išmokos sutartyje nurodytos dienos, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo Dalyvio kreipimosi ir dokumentų, patvirtinančių Dalyvio teisę į pensijų išmokas, pateikimo Valdymo įmonei dienos.
41. Valdymo įmonė atsako už savalaikį ir teisingą pensijų išmokų, išmokamų Taisyklių 34.1. ir 34.2. papunkčiuose numatytu būdu, mokėjimą pagal pensijų išmokos sutartyje nustatytas sąlygas.
42. Pensijų išmokos sutartį sudariusio Dalyvio vardu negali būti mokamos pensijų įmokos į tą patį Fondą. Pensijų turtas, susidaręs iš lėšų, Dalyvio vardu pervestų Fondui po pensijų išmokos sutarties su Dalyviu sudarymo, pensijų išmokos sutartyje nustatyta tvarka turi būti išmokamas Dalyviui (jeigu pensijų išmokos jau išmokėtos) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tų lėšų gavimo arba pridėjamos prie mokėtinų pensijų išmokų (jeigu jos dar neišmokėtos).
43. Sudarius pensijų išmokos sutartį, Dalyviui priklausantis pensijų turtas iki išmokėjimo lieka Dalyvio sąskaitoje.
44. Vienkartinė ar periodinės pensijų išmokos, kurias turėjo sumokėti Valdymo įmonė, nesumokėtos dėl Dalyvio mirties, išmokamos Dalyvio įpėdiniam LR civilinio kodekso nustatyta tvarka.

#### VII. PENSIJŲ ĮMOKŲ KONVERTAVIMO Į FONDO VIENETUS IR FONDO VIENETŲ KONVERTAVIMO Į PINIGUS BEI PINIGŲ IŠMOKĖJIMO TVARKA

##### Piniginių lėšų konvertavimas į Fondo vienetus

45. Gaunamos pensijų įmokos, taip pat lėšos, pervestos iš kito Valdymo įmonės fondo ar kitos valdymo įmonės fondo, konvertuojamos į Fondo vienetus ir jų dalis, o šie įrašomi į Dalyvio Pensijų sąskaitą.
46. Lėšų pervedimo iš kito Valdymo įmonės fondo ar kitos valdymo įmonės fondo atveju, atskaitymai už pervedamą lėšų sumą netaikomi.
47. Pinigai į Fondo vienetus konvertuojami kitą darbo dieną po piniginių lėšų gavimo į Fondo sąskaitą dienos. Pensijų įmokos, į Fondo sąskaitą įskaitytos nedarbo dieną, laikomos gautomis pirma po pinigų įskaitymo einančią darbo dieną.
48. Pinigai konvertuojami į Fondo vienetus Fondo vieneto verte, esančia pinigų gavimo į Fondą dieną (Fondo vienetų (jų dalių) vertė apskaičiuojama Taisyklių X dalyje nustatyta tvarka.)



### Fondo vienetų konvertavimas į pinigines lėšas

49. Valdymo įmonė, sudariusi su Dalyviu pensijų išmokos sutartį, Taisyklių VII skyriuje nustatyta tvarka, kitą darbo dieną Pensijų sąskaitoje įrašytus Fondo vienetų konvertuoja į pinigus pensijų išmokos sutarties sudarymo dienos vienetų verte.
50. Nuo 49 punkte nurodytos Fondo vienetų konvertavimo į pinigus dienos, iš pensijų sąskaitos nėra daromi jokie Taisyklėse numatyti atskaitymai, nebent LR teisės aktai nustato kitaip.
51. Jeigu Taisyklėse ar LR teisės aktuose numatytais atvejais turi būti išmokamos ar pervedamos Dalyvio sukauptos lėšos ar jų dalis, Valdymo įmonė, gavusi nustatytos formos rašytinį prašymą ir atitinkamus dokumentus, kitą darbo dieną Dalyvio Pensijų sąskaitoje įrašytus Fondo vienetų konvertuoja į pinigus dokumento gavimo dienos Fondo vienetų verte ir ne vėliau kaip per 7 darbo dienas juos pveda į prašyme nurodytą sąskaitą, atskaičius, jei taikoma, pagal LR teisės aktus privalomus mokėti mokesčius.
52. Pinigų suma, gauta konvertavus Fondo vienetų, apvalinama pagal matematinės apvalinimo taisykles iki dviejų skaičių po kablelio.

### VIII. SUTARČIŲ SUDARYMO, KEITIMO IR NUTRAUKIMO SĄLYGOS IR TVARKA

53. Sutartis sudaroma rašytine forma tarp Dalyvio ir Valdymo įmonės ar jos tinkamai įgalioto asmens. Prieš sudarant Sutartį, Dalyvis supažindinamas su Taisyklėmis, kurios yra neatskiriama Sutarties dalis.
54. Bet kokie šiame skyriuje numatyti veiksmai, Dalyvio atlikti naudojantis Valdymo įmonės Dalyviui Sutartyje nustatyta tvarka suteikta prieiga prie jo asmeninės elektroninės paskyros Valdymo įmonės administruojamoje informacinėje sistemoje laikantis Valdymo įmonės nustatytų taisyklių bei tvarkos, yra prilyginami rašytinei (popierinei) formai ir turi tokią pačią teisinę galią kaip ir rašytinis (popierinis) dokumentas. Sutarties ar kito šiame skyriuje nurodyto dokumento patvirtinimas Dalyvio asmeninėje elektroninėje erdvėje arba jo pasirašymas elektroniniais kanalais Dalyviui suteiktas slaptažodžiais, kodais ir (arba) kitomis tapatybę patvirtinančiomis priemonėmis yra suprantamas kaip fizinis dokumento pasirašymas.
55. Jeigu Valdymo įmonė sudaro tokią galimybę, Sutartis gali būti sudaroma internetu ir Dalyviui priklausantis sutarties egzempliorius bei Taisyklės pateikiamos elektroniniu būdu. Tokiu atveju Sutartis šalių pasirašoma elektroniniu parašu, atitinkančiu teisės aktų elektroniniam parašui keliamus reikalavimus, ir turi tokią pačią juridinę galią, kaip ir fiziškai pasirašyta sutartis.
56. Jei Dalyvis nesumoka pirmosios Pensijų įmokos Taisyklių 17 punkte nurodytu terminu, jo Sutartis laikoma neįsigaliojusia, ir Pensijų sąskaita, atidaryta Dalyvio vardu, yra uždaroma.
57. Sutartis keičiama joje numatyta tvarka. Pasikeitus Sutartyje nurodytai asmeninei Dalyvio informacijai (vardui, pavardei, asmens kodui, gyvenamajai vietai, telefono numeriui, elektroniniam paštui), prie Sutarties pridodamas Dalyvio rašytinis pranešimas apie pasikeitusius duomenis ir papildomas Sutarties priedas nesudaromas.
58. Keičiant Taisykles, kartu (be atskiro susitarimo) keičiama ir Sutarties tipinė forma.
59. Sutarties galiojimas pasibaigia Taisyklių 6 punkte numatytais atvejais.
60. Dalyvis turi teisę bet kada išstoti iš Fondo. Šiuo atveju Valdymo įmonei pateikiamas Dalyvio rašytinis pranešimas dėl Sutarties nutraukimo. Fondo vienetai į pinigines lėšas konvertuojami ir Dalyviui priklausanti pinigines pervedamos Taisyklių VII dalyje nurodyta tvarka.
61. Pensijų kaupimo sutarties nutraukimo nepereinant į kitą pensijų fondą atveju Valdymo įmonė atskaitymų iš Dalyviui priklausantių piniginių lėšų nedaro, išskyrus pagal LR teisės aktus privalomus mokėti mokesčius.
62. Valdymo įmonei, jos akcininkams ir kitiems asmenims draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai riboti Dalyvio teisę nutraukti pensijų kaupimo sutartį nepereinant į kitą pensijų fondą.
63. Valdymo įmonė neturi teisės nutraukti Sutarties be Dalyvio sutikimo, išskyrus LR teisės aktuose nustatytais atvejais.

### IX. PERĖJIMO Į KITĄ VALDYMO ĮMONĖS FONDĄ AR KITOS VALDYMO ĮMONĖS FONDĄ TVARKA

#### Dalyvio perėjimas į kitą valdymo įmonės fondą

64. Dalyvis turi teisę pereiti į kitą Valdymo įmonės pensijų fondą, Valdymo įmonei pateikęs nustatytos formos prašymą ir sudaręs naują Sutartį.
65. Pereinant į kitą Valdymo įmonės valdomą pensijų fondą Sutartis nutraukiama bei yra sudaroma nauja sutartis tarp tų pačių Šalių. Valdymo įmonė per 1 (vieną) darbo dieną nuo naujos sutarties sudarymo dienos konvertuoja Fondo vienetų į pinigus sutarties sudarymo dienos Fondo vienetų verte ir ne vėliau kaip per 7 darbo dienas pveda juos į Dalyvio pasirinktą Valdymo įmonės pensijų fondą.
66. Dalyvio perėjimas į kitą Valdymo įmonės pensijų fondą turi vykti taip, kaip numatyta šiose Taisyklėse ir pensijų fondo, į kurį Dalyvis pereina, taisyklėse.
67. Dalyvis turi teisę pereiti į kitą Valdymo įmonės pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų iš Dalyviui priklausantių lėšų. Ši Dalyvio teisė neribojama perėjimų skaičiumi ar laikotarpiu.

#### Dalyvio perėjimas į kitos valdymo įmonės pensijų fondą

68. Dalyvis turi teisę pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondą Valdymo įmonei pateikęs nustatytos formos rašytinį prašymą ir sutarties, sudarytos su priimančiąja valdymo įmone, kopiją.
69. Valdymo įmonė, gavusi Taisyklių 68 punkte išvardintus dokumentus, kitą darbo dieną Dalyvio Pensijų sąskaitoje įrašytus Fondo vienetų konvertuoja į pinigus dokumentų gavimo dienos Fondo vienetų verte ir ne vėliau kaip per 7 darbo dienas juos pveda į kitos valdymo įmonės pensijų fondo sąskaitą.
70. Dalyvio perėjimas į kitos valdymo įmonės fondą turi vykti pagal sąlygas, numatytas šiose Taisyklėse ir kitos valdymo įmonės fondo, į kurį Dalyvis pereina, taisyklėse.
71. Valdymo įmonei, jos akcininkams ir kitiems asmenims draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai riboti Dalyvio teisę pereiti į kitos valdymo įmonės pensijų fondą.

### X. GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖS APSKAIČIAVIMO, FONDO VIENETŲ VERTĖS APSKAIČIAVIMO TAISYKLĖS IR SKELBIMO TVARKA

72. Fondo grynujų aktyvų vertė (GAV) apskaičiuojama iš Fondo turto vertės atėmus trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus.
73. Fondo vieneto vertė nustatoma GAV padalijus iš visų apyvartoje esančių Fondo vienetų skaičiaus.
74. Pradinė Fondo vieneto vertė – 0,2896 EUR.
75. Fondo vieneto vertė skaičiuojama keturių skaičių po kablelio tikslumu ir apvalinama pagal matematinės apvalinimo taisykles.
76. Praėjusios dienos Fondo vieneto vertė yra apskaičiuojama kiekvieną darbo dieną ir paskelbiama ne vėliau kaip iki einamosios darbo dienos 12 val. interneto svetainėje [www.invl.com](http://www.invl.com).
77. Fondo grynųjų aktyvų vertinami eurais. Fondo grynujų aktyvų, kurie nėra denominuoti eurais, vertė eurais yra nustatoma pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą ir Valdymo įmonės patvirtintą Fondų apskaitos politiką.
78. Fondo grynųjų aktyvų įvertinami jų tikrąją verte, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka, Verslo apskaitos standartais, Lietuvos banko patvirtinta Grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodika ir Valdymo įmonės patvirtintomis grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodika ir procedūromis. Vertinant grynuosius aktyvus vadovujamasi tokiais principais:
  - 78.1. Nuosavybės vertybinių popierių ir Kolektyvinio investavimo subjektų, kuriais prekiaujama prekybos vietose, tikroji vertė nustatoma pagal viešai paskelbtą tos priemonės pagrindinės rinkos uždarymo kainą, kitų Finansinių priemonių, kuriomis prekiaujama prekybos vietose, tikroji vertė nustatoma pagal viešai paskelbtą tos priemonės pagrindinės rinkos uždarymo kainą arba vidutinę rinkos kainą, išskyrus atvejus, nustatytus Lietuvos banko patvirtintoje Grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodikoje ir Valdymo įmonės patvirtintose grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodikoje ir procedūrose;
  - 78.2. Finansinių priemonių, kuriomis prekiaujama neprekiuojama, tikroji vertė nustatoma pagal Valdymo įmonės patvirtintas grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodiką ir procedūras;
  - 78.3. Kolektyvinio investavimo subjektų vienetai (akcijos) vertinami pagal kolektyvinio investavimo subjekto nustatytą GAV arba paskutinę viešai paskelbtą išpirkimo kainą;

- 78.4. Terminuoti indėliai bankuose vertinami amortizuota savikaina;  
 78.5. Grynieji pinigai ir lėšos kredito įstaigose, išskyrus terminuotuosius indėlius, vertinami nominaliąja verte;  
 78.6. Kitas turtas vertinamas pagal labiausiai tikėtiną pardavimo kainą, nustatytą pagal parinktą vertinimo modelį, kuris finansų rinkoje yra visuotinai taikomas ir pripažintas.

## XI. TAIKOMŲ ATSKAITYMŲ APSKAIČIAVIMO METODIKA, DYDIS IR MOKĖJIMO TVARKA

### Atskaitymai valdymo įmonei

79. Maksimalūs atskaitymai Valdymo įmonei dydžiai yra pateikti šioje lentelėje\*:

Nr.	Pavadinimas	Proc. išraiška
79.1	Atskaitymai už Fondo valdymą (per metus nuo Fondo vidutinės metinės grynujų aktyvų vertės)	1,50 %
79.2.	Atskaitymai už dalies Fonde sukauptų lėšų atsiėmimą, nenutraukiant Sutarties (nuo atsiimamos lėšų sumos):	
79.2.1.	Kai dalis Fonde sukauptų lėšų atsiimama ne dažniau kaip kartą per du kalendorinius metus	0,00 %
79.2.2.	Kai dalis Fonde sukauptų lėšų atsiimama nuo paskutinio lėšų atsiėmimo nepraėjus dviems kalendoriniams metams	10,00 %
	* Lentelėje pateikti maksimalūs atskaitymų dydžiai, kurie negali būti viršijami, tačiau šie dydžiai gali būti ir mažesni. Konkretūs atskaitymų dydžiai nustatomi Valdymo įmonės valdybos, kuri turi teisę vienašališkai maksimalių atskaitymų dydžių ribose didinti ar mažinti atskaitymų dydžius, sprendimu ir skelbiami Valdymo įmonės tinklapyje <a href="http://www.invl.com">www.invl.com</a> ne vėliau nei likus 5 dienoms iki pasikeitimų įsigaliojimo.	

80. Valdymo įmonė kaupia dokumentus, pagrindžiančius atskaitymų Valdymo įmonei apskaičiavimą.  
 81. Atskaitymai už Fondo valdymą (atlyginimas Valdymo įmonei) skaičiuojami kaupimo principu kiekvieną darbo dieną nuo Fondo vidutinės metinės grynujų aktyvų vertės, laikantis vienalaikiškumo principo. Atlyginimas Valdymo įmonei mokamas kas mėnesį iki kito mėnesio 10 (dešimtos) dienos.  
 82. Atskaitymai nuo dalies Fonde sukauptų lėšų, nenutraukiant Sutarties, kai dalis Fonde sukauptų lėšų atsiimama nuo paskutinio lėšų atsiėmimo nepraėjus dvejiems kalendoriniams metams, netaikomi Dalyviui įgijus teisę į pensijų išmoką Taisyklių VI skyriaus nustatyta tvarka.

### Atlyginimas depozitoriumui

83. Atlyginimas Depozitoriumui už Depozitoriumo pagal sutartį suteiktas paslaugas bendrai sudaro ne daugiau kaip 0,2 proc. nuo Fondo vidutinės metinės grynujų aktyvų vertės. Atlyginimas Depozitoriumui mokamas paslaugų teikimo sutartyje numatyta tvarka ir terminais.  
 84. Atlyginimas Depozitoriumui skaičiuojamas kaupimo principu kiekvieną darbo dieną, laikantis vienalaikiškumo principo.

### Kitos išlaidos

85. Iš Fondo lėšų yra apmokamos šios išlaidos:  
 85.1. atlyginimas prekybos VP tarpininkams už pirkimo, pardavimo, kitus atliktus sandorius ir/ar veiksmus, susijusius su Fondo turtą sudarančiais ir/ar Fondo įsigyjamais VP;  
 85.2. su Fondo turto investavimu susijusios valiutų keitimo ir piniginių lėšų pervedimo išlaidos, taip pat išlaidos, susijusios su tiesioginio debeto ar elektroninės sąskaitos pavedimo paslaugos suteikimu Dalyviui;  
 85.3. išlaidos, susijusios su audito paslaugų suteikimu.  
 85.4. išlaidos, susijusios su teisinių paslaugų suteikimu, kurios bendrai gali sudaryti ne daugiau kaip 1 procentą nuo vidutinės metinės Fondo grynujų aktyvų vertės.  
 86. Šių Taisyklių 85 punkte numatytų atskaitymų suma negali viršyti 3 procentų nuo vidutinės metinės Fondo grynujų aktyvų vertės.  
 87. Visos kitos šiose Taisyklėse nenumatytos arba nustatytas ribas viršijančios išlaidos dengiamos Valdymo įmonės sąskaita.

## XII. INFORMACIJOS TEIKIMO TVARKA

88. Dalyvis pagrindinę informaciją apie savo Pensijų sąskaitą gali sužinoti naudodamasis jam suteikta prieiga prie Valdymo įmonės administruojamos elektroninės sistemos.  
 89. Valdymo įmonė ne vėliau kaip per 4 (keturis) mėnesius po kalendorinių metų pabaigos Dalyviui pateikia metinį pranešimą apie jo Pensijų sąskaitą. Pranešimas pateikiamas Dalyvio asmeninės pensijų sąskaitos paskyroje pensijų sąskaitų internete sistema ir Sutartyje sutartu ar vėliau Dalyvio Sutartyje nustatyta tvarka pasirinktu informacijos pateikimo būdu. Metiniame pranešime pateikiama informacija apie Dalyviui sumokėtų pensijų įmokų dydį (nurodant įmokų mokėtoją ar mokėtojus), jo asmeninėje Pensijų sąskaitoje apskaičiuoto pensijų turto dydį (į pensijų sąskaitą įrašytų Fondo vienetų skaičių, jų vertę), metinę Fondo investicijų grąžą, išskaitytų mokesčių dydį.  
 90. Informacija apie Valdymo įmonės buveinės, telefono, fakso numerių, elektroninio pašto, interneto svetainės adresu ir sąskaitos numerio banke pasikeitimą pateikiama Valdymo įmonės interneto puslapyje [www.invl.com](http://www.invl.com).  
 91. Informacija apie Taisyklių pakeitimus visiems Dalyviams pateikiama raštu arba elektroniniu paštu ne vėliau kaip prieš 20 kalendorinių dienų iki pakeitimų įsigaliojimo.  
 92. Dalyviai kiekvieną dieną gali susipažinti su investavimo rizikų aprašymu, Fondo taisyklėmis, periodinėmis ir finansinėmis ataskaitomis, audito išvadomis, atskaitymais iš Pensijų turto ir jų dydžiais, bei kita informacija svetainėje [www.invl.com](http://www.invl.com).  
 93. Dalyvis Fondo periodinių finansinių ataskaitų, Taisyklių, kitų Taisyklėse minimų dokumentų kopijas turi teisę gauti nemokamai, pateikęs prašymą Valdymo įmonei.  
 94. Visi kiti pranešimai, kuriuos Valdymo įmonė privalo pateikti asmeniškai Dalyviui pagal LR teisės aktuose numatytus reikalavimus, pateikiami Sutartyje sutartu informacijos gavimo būdu.  
 95. Valdymo įmonei nepavykus Dalyviui skirto pranešimo įteikti Sutartyje sutartu ar vėliau Dalyvio Sutartyje nustatyta tvarka pasirinktu informacijos gavimo būdu, pranešimas Dalyviui yra pateikiamas Dalyvio asmeninės pensijų sąskaitos paskyroje pensijų sąskaitų internete sistemoje ir tas pats pranešimas pakartotinai nėra siunčiamas, nebent yra gautas rašytinis Dalyvio prašymas.  
 96. Visa kita informacija ir (ar) pranešimai, nurodyti šioje Taisyklių dalyje, skelbiami tinklapyje [www.invl.com](http://www.invl.com).

## XIII. DEPOZITORIUMAS

97. Pensijų fondo turtą saugančio Depozitoriumo duomenys: AB SEB bankas, Gedimino pr. 12, LT-01103, Vilnius.  
 98. Depozitoriumas privalo:  
 98.1. veikti Fondo Dalyvių naudai;  
 98.2. užtikrinti, kad Fondo vienetų vertė būtų skaičiuojama pagal Lietuvos teisės aktų ir Taisyklių reikalavimus;  
 98.3. vykdyti Valdymo įmonės nurodymus, jei jie neprieštarauja Lietuvos teisės aktų ir Taisyklių reikalavimams;  
 98.4. užtikrinti, kad Fondo turtas būtų naudojamas pagal Lietuvos teisės aktų ir Taisyklių reikalavimus;  
 98.5. užtikrinti, kad lėšų ir Fondo vienetų konvertavimas vyktų pagal Lietuvos teisės aktų ir Taisyklių reikalavimus;  
 98.6. apie visus pastebėtus Lietuvos teisės aktų ir (ar) Taisyklių pažeidimus raštu pranešti Lietuvos bankui ir Valdymo įmonės valdybai;  
 98.7. pateikti Valdymo įmonei visus dokumentus, reikalingus finansinėms atskaitoms sudaryti.  
 98.8. Vykdyti kitas Lietuvos teisės aktuose ir sutartyje su Valdymo įmone nustatytas pareigas.  
 99. Depozitoriumas atsako už žalą, padarytą Dalyviams ir (ar) Valdymo įmonei dėl to, kad jis neatliko savo pareigų ar netinkamai jas atliko.  
 100. Lietuvos teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka, esant Valdymo įmonės licencijos galiojimo panaikinimo ar stabdymo atvejui, depozitoriumas laikinai perima teises ir pareigas, atsirandančias iš Sutarčių. Depozitoriumas privalo perduoti Fondo turto valdymą kitai valdymo įmonei per 3 (tris) mėnesius nuo teisių ir pareigų, atsirandančių iš Sutarčių, perėmimo dienos. Jei per 3 (tris) mėnesius teisės ir pareigos, atsirandančios iš Sutarčių, neperduodamas kitai valdymo įmonei, Fondas turi būti panaikinamas ir Fondo turtas padalijamas Dalyviams Depozitoriumo valdybos sprendimu Lietuvos teisės aktų nustatyta tvarka.

## PAPILDOMO SAVANORIŠKO PENSIJŲ KAUPIMO INVL DRĄSUS PENSIJŲ FONDO TAISYKLĖS

101. Depozitoriumas negali kartu verstis ir Valdymo įmonės veikla, išskyrus Taisyklių 100 punkte nustatytą atvejį. Depozitoriumas turi teisę perduoti savo funkcijas ar jų dalį kitiems depozitoriumams, tačiau tai jo neatleidžia nuo atsakomybės.
102. Valdymo įmonė Depozitoriumą gali pakeisti tik tuo atveju, jeigu Lietuvos bankas išdavė leidimą arba Lietuvos banko nurodymu.

### XIV. TAISYKLIŲ KEITIMO IR (AR) PAPILDYMO TVARKA

---

103. Taisyklių pakeitimus ir (ar) papildymus tvirtina Valdymo įmonės valdyba. Taisyklių pakeitimai ir (ar) papildymai laikomi priimtais, kai juos patvirtina Lietuvos bankas.
104. Valdymo įmonė vienašališkai keisti Taisykles gali šiais atvejais:
  - 104.1. pasikeitus įstatymams ir kitiems teisės aktams, reglamentuojantiems pensijų kaupimo veiklą;
  - 104.2. pasikeitus Fondo investavimo strategijai;
  - 104.3. kai keičiami Fondų valdymo principai;
  - 104.4. kai keičiamas depozitoriumas ir (arba) jo pareigos;
  - 104.5. kitais šioje dalyje nepaminėtais atvejais, jeigu Taisyklių pakeitimai nepablogina Dalyvių padėties palyginus su ta, kuri buvo prieš Taisyklių pakeitimą;
  - 104.6. kitais LR teisės aktų numatytais atvejais.
105. Valdymo įmonė privalo Dalyvio pasirinktu būdu informuoti kiekvieną Dalyvį apie Taisyklių pakeitimus ne vėliau kaip prieš 20 (dvidešimt) dienų iki pakeitimų įsigaliojimo, išskyrus LR teisės aktų nustatyta išimtis. Taisyklių pakeitimai įsigalioja praėjus 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo jų patvirtinimo Lietuvos banke.
106. Taisyklių pakeitimai taikomi visiems Dalyviams.
107. Teisės aktų ir Taisyklių nustatyta tvarka pakeitus Taisykles laikoma, kad be atskiro šalių susitarimo pakeistos ir atitinkamos pensijų kaupimo sutarties nuostatos.

### XV. FONDO PANAIKINIMO SĄLYGOS IR TVARKA. PANAIKINTO FONDO TURTO PERDAVIMO TVARKA

---

108. Fondas gali būti panaikinamas:
  - 108.1. Valdymo įmonės valdybos sprendimu;
  - 108.2. teismo sprendimu.
109. Fondą Valdymo įmonės valdybos sprendimu galima panaikinti gavus išankstinį Lietuvos banko leidimą ir esant bent vienai iš šių sąlygų:
  - 109.1. Valdymo įmonė yra įvykdžiusi visus įsipareigojimus Dalyviams;
  - 109.2. visi Dalyviai pereina į kitą pensijų fondą (Fondo turto perdavimui taikoma Taisyklių XVII dalis);
  - 109.3. Valdymo įmonė likviduojama arba reorganizuojama.
110. Apie sprendimą panaikinti Fondą Valdymo įmonė ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos turi pranešti Dalyviams ir Lietuvos bankui bei paskelbti savo internetinėje svetainėje [www.invl.com](http://www.invl.com).
111. Fondas laikomas panaikintu, kai Lietuvos bankas pripažįsta Fondo taisykles netekusiomis galios, o 109.33. punkto atveju – teismo nutarties įsiteisėjimo dieną.

### XVI. FONDO JUNGIMO TVARKA

---

112. Fondo jungimas vykdomas LR teisės aktuose numatyta tvarka, gavus išankstinį Lietuvos banko leidimą.
113. Informaciją apie planuojamą vykdyti pensijų fondų jungimą Valdymo įmonė pateikia jungiamų pensijų fondų dalyviams gavus Lietuvos banko leidimą, LR teisės aktuose nustatytais terminais.

### XVII. FONDO VALDYMO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ PAGAL SUTARTIS PERDAVIMO KITAI PENSIJŲ KAUPIMO BENDROVEI ATVEJAI IR TVARKA

---

114. Valdymo įmonė turi teisę perduoti kitai pensijų kaupimo bendrovei teises ir pareigas, atsirandančias iš Sutarčių, tik gavusi Lietuvos banko leidimą.
115. Valdymo įmonė privalo perduoti teises ir pareigas, atsirandančias iš Sutarčių, kitai pensijų kaupimo bendrovei šiais atvejais:
  - 115.1. teismui priėmus sprendimą likviduoti Valdymo įmonę;
  - 115.2. prieš pradėdant savanorišką likvidavimo procedūrą;
  - 115.3. kai Valdymo įmonei iškelta bankroto byla;
  - 115.4. Lietuvos bankui įpareigojus;
  - 115.5. kai panaikinamas ar sustabdomas Valdymo įmonės veiklos licencijos galiojimas;
116. Lietuvos bankas nustato teisių ir pareigų pagal Sutartis perdavimo kitai pensijų kaupimo bendrovei tvarką.
117. Dalyvis turi teisę iki šių teisių ir pareigų perdavimo per 3 (tris) mėnesius nuo informacijos apie Valdymo įmonės ketinimą perduoti teises ir pareigas, atsirandančias iš Sutarčių, išsiuntimo jam dienos pereiti į kitą savo pasirinktą Valdymo įmonės ar kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, nedarant jokių atskaitymų. Jeigu per šiame punkte nurodytą laikotarpį Dalyvis nesudarė kitos pensijų kaupimo sutarties, teisės aktų nustatyta tvarka toks Dalyvis ir jam priklausančios lėšos perkeliama į kitą pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų.
118. Perduodant teises ir pareigas, atsirandančias iš Sutarčių, kartu perduodamas ir pensijų turtas.

### XVIII. FONDO LYGINAMASIS INDEKSAS

---

119. Pensijų fondas turi lyginamąjį indeksą.
120. Pensijų fondo lyginamasis indeksas parenkamas taip, kad kuo tiksliau atspindėtų Taisyklėse nustatytą investavimo strategiją bei strateginį Fondo investicijų paskirstymą.
121. Skelbdama Pensijų fondo finansinius rezultatus, Valdymo įmonė juos lygina su Pensijų fondo lyginamuoju indeksu Lietuvos banko nustatyta tvarka.
122. Informacija apie Pensijų fondo lyginamąjį indeksą ir jo sudėtį skelbiama Valdymo įmonės interneto svetainėje [www.invl.com](http://www.invl.com) bei Pensijų fondo finansinėje metų ataskaitoje.

### XIX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

---

123. Esant neatitikimui tarp Taisyklių ir LR teisės aktų, taikomos LR teisės aktų nuostatos.



FONDO INVESTAVIMO STRATEGIJA

**Pensijų fondo investavimo tikslas** yra užtikrinti subalansuotą ilgalaikį Fondo augimą, taip padidinant Dalyvių pensijų sąskaitose sukaupto turto perkamąją galią ilgoju laikotarpiu.

**Pensijų fondo investavimo strategija:**

Investavimo strategija - Fondas investuoja į nuosavybės VP (akcijas) ir (arba) KIS investicinius vienetus (akcijas), kurių pagrindinė investavimo kryptis – nuosavybės VP. Fondas ieško ir investuoja į potencialias, neįvertintas kompanijas, turinčias puikias augimo perspektyvas. Ypatybiškai atvejais, t. y. situacija rinkoje negalės pasiūlyti geresnių investavimo galimybių, kol bus įsigyti planuojami instrumentai, taip pat krizių atvejais, pensijų turtas laikinai galės būti investuotas į skolos VP, pinigų rinkos priemones ir (arba) į KIS investicinius vienetus (akcijas), kurių pagrindinė investavimo kryptis – skolos VP ir (ar) pinigų rinkos priemones.

- iki 100 proc. Pensijų turtą sudarančių GA investuojama į nuosavybės VP (akcijas) ir (arba) į KIS investicinius vienetus (akcijas), kurių pagrindinė investavimo kryptis yra nuosavybės VP;
- iki 100 proc. Pensijų turtą sudarančių GA gali būti investuojama į ne nuosavybės VP, Pinigų rinkos priemones ir (arba) į KIS investicinius vienetus (akcijas), kurių pagrindinė investavimo kryptis yra ne nuosavybės VP ir Pinigų rinkos priemonės.

**1. Fondo lėšos investuojamos tik į:**

- 1.1. Pensijų turtas investuojamas į VP ir Pinigų rinkos priemones, kurie:
  - 1.1.1. yra įtraukti į prekybą rinkoje, kuri pagal Finansinių priemonių rinkų įstatymą laikoma reguliuojama ir veikiančia Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje, ir (arba)
  - 1.1.2. yra įtraukti į prekybą kitoje valstybėje (išskyrus valstybes nares) pagal nustatytas taisykles veikiančioje, pripažintoje, prižiūrimoje ir visuomenei prieinamoje rinkoje, jeigu ši rinka yra nurodyta pensijų fondo Taisyklėse<sup>1</sup>, ir (arba)
- 1.2. išleidžiamus naujus VP, jeigu emisijos sąlygose yra numatytas įsipareigojimas įtraukti šiuos VP į prekybą reguliuojamoje rinkoje ne vėliau kaip per vienus metus nuo išleidimo, jeigu ši rinka yra nurodyta Taisyklėse;
- 1.3. KIS investicinius vienetus (akcijas), kurių lėšos investuojamos tik į Fondo investavimo strategijoje nurodytus investavimo objektus, akcijas ar investicinius vienetus.
- 1.4. ne ilgesniam kaip 12 (dvylikos) mėnesių terminui padėtus indėlius, kuriuos galima atsiimti pareikalavus ir esantys kredito įstaigose, kurių buveinė yra valstybėje narėje arba kitoje valstybėje, kurioje riziką ribojanti priežiūra yra ne mažiau griežta nei Europos Sąjungoje;
- 1.5. Išvestines finansines priemones – su vertybiniais popieriais, valiutomis, palūkanų normomis ar pajamingumu susieti pasirinkimo, atėties, apskaitimo, išankstiniai palūkanų normos sandoriai, naudojami siekiant valdyti sisteminę bei valiutų riziką.
- 1.6. Kredito įsipareigojimų nevykdymo apskaitimo sandorius, kurie naudojami siekiant sumažinti emitento riziką.

2. Pensijų fondo lėšos gali būti investuojamos visomis pasaulio valiutomis.

**Diversifikuotas Pensijų fondo investicijų portfelis**

3. Valdymo įmonė, investuodama Pensijų turtą, laikosi šių reikalavimų:
  - 3.1. į vieno emitento perleidžiamuosius VP ar pinigų rinkos priemones gali būti investuota ne daugiau kaip 5 proc.

- 3.2. Fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų, išskyrus 3.2., 3.5. ir 3.6. punktuose numatytus atvejus;
- 3.2. į vieno emitento perleidžiamuosius VP ar pinigų rinkos priemones gali būti investuota daugiau kaip 5 proc., bet ne daugiau kaip 10 proc. Fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų, su sąlyga, kad tokių investicijų bendra suma nebus didesnė kaip 40 proc. grynųjų aktyvų (šis apribojimas indėliams netaikomas);
- 3.3. investicijos į indėlius vienoje kredito įstaigoje negali sudaryti daugiau kaip 20 proc. Fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų;
- 3.4. bendra investicijų suma į vieno asmens išleistus perleidžiamuosius VP, pinigų rinkos priemones ar indėlius negali būti didesnė kaip 20 proc. Fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų;
- 3.5. investicijos į valstybės, kurios kredito reitingas ne mažesnis negu Lietuvos, išleistus arba garantuotus perleidžiamuosius VP ar pinigų rinkos priemones negali būti didesnės kaip 35 proc. Fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų vertės. Lietuvos bankas į šioje dalyje numatytus perleidžiamuosius VP ar pinigų rinkos priemones gali leisti investuoti ir didesnę dalį grynųjų aktyvų, jeigu tokiu atveju Dalyvių interesai būtų pakankamai apsaugoti, investuota į ne mažiau kaip 6 emisijų perleidžiamuosius VP ar pinigų rinkos priemones, o į vienos emisijos perleidžiamuosius VP ar pinigų rinkos priemones investuota ne daugiau kaip 30 proc. grynųjų aktyvų;
- 3.6. investicijos į obligacijas, išleistas tokios valstybėje narėje registruotą buveinę turinčios kredito įstaigos, kuri, siekiant apsaugoti obligacijų savininkų interesus, yra tos valstybės specialiai prižiūrima pagal teisės aktus, o iš obligacijų leidimo gauta suma visam obligacijų galiojimo laikui investuojama į tokį turtą, kurio pakaktų patenkinti obligacijų savininkų reikalavimus ir iš kurio – emitento nemokumo atveju – obligacijų savininkų reikalavimai išmokėti pagrindinę sumą ir palūkanas būtų patenkinti pirmumo teise, negali būti didesnės kaip 25 proc. grynųjų aktyvų. Kai į tokias vieno emitento obligacijas investuojama daugiau kaip 5 proc. grynųjų aktyvų, bet ne daugiau kaip 25 proc. grynųjų aktyvų, bendra tokių investicijų suma negali būti didesnė kaip 80 proc. grynųjų aktyvų;
- 3.7. bendra investicijų į bendrovių, kurioms nėra suteiktas kredito reitingas, arba į bendrovių su žemesniu negu investiciniu reitingu obligacijas ar kitų formų ne nuosavybės vertybinius popierius vertė negali viršyti 20 proc. Fondo grynųjų aktyvų.
- 3.8. 3.5. ir 3.6. punktuose numatyti perleidžiamieji VP ir pinigų rinkos priemonės nėra įskaitomi skaičiuojant investicijas, kurioms pagal 3.2. punktą taikoma maksimali leistina 40 proc. riba. 3.1.-3.7. punktuose numatytos ribos negali būti sudedamos, todėl investicijų į vieno asmens išleistus perleidžiamuosius vertybinius popierius, pinigų rinkos priemones, indėlius suma negali būti didesnė kaip 35 proc. Fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų.
- 3.9. į įmonių, priklausančių grupei, kuri turi sudaryti konsoliduotas finansines ataskaitas, finansines priemones ir indėlius gali būti investuota ne daugiau kaip 20 proc. Fondo turtą sudarančių grynųjų aktyvų;
- 3.10. rizikos kapitalo rinkose per 8 punkte numatytus subjektus gali būti investuota ne daugiau kaip 30 proc. Fondo grynųjų aktyvų. Subjektai, per kuriuos Fondo turtas

<sup>1</sup> Nustatomas toks VP biržų ir rinkų sąrašas:

Albertos VP birža (Kanada), Australijos vertybinių popierių birža (Australija), Arizonos VP birža (JAV), Čikagos vertybinių popierių birža (JAV), Filadelfijos vertybinių popierių birža (JAV), Vienos vertybinių popierių birža (Austrija), EASDAQ (Belgija), Barselonos vertybinių popierių birža (Ispanija), Madrido vertybinių popierių birža (Ispanija), Amsterdamo vertybinių popierių birža (Nyderlandai), Airijos vertybinių popierių birža (Airija), Dublino vertybinių popierių birža (Airija), Italijos vertybinių popierių birža, Atėnų vertybinių popierių birža (Graikija), Liuksemburgo vertybinių popierių birža, Oslo vertybinių popierių birža (Norvegija), Lisabonos vertybinių popierių birža (Portugalija), Paryžiaus vertybinių popierių birža (EURONEXT) (Prancūzija), Stokholmo vertybinių popierių birža (Svedija), Frankfurto vertybinių popierių birža (Vokietija), Vokietijos vertybinių popierių birža (Vokietija), Helsinkio vertybinių popierių birža (Suomija), Kopenhagos vertybinių popierių birža (Danija), Londono vertybinių popierių birža (Didžioji Britanija), Australijos vertybinių popierių birža, Toronto vertybinių popierių birža (Kanada), Prahos vertybinių popierių birža (Čekija), Budapešto vertybinių popierių birža (Vengrija), Tokijo vertybinių popierių birža (Japonija), Osakos vertybinių popierių birža (Japonija), Korėjos vertybinių popierių birža, Meksikos vertybinių popierių birža, Naujosios Zelandijos vertybinių popierių birža, Varšuvos vertybinių popierių birža

(Lenkija), Bratislavos vertybinių popierių birža (Slovakija), Šveicarijos vertybinių popierių birža, Ciuricho vertybinių popierių birža, Ženevos vertybinių popierių birža, Bazelio vertybinių popierių birža (Šveicarija), Stambulo vertybinių popierių birža (Turkija), Niujorko vertybinių popierių birža (JAV), Amerikos akcijų birža, Čikagos pasirinkimo sandorių birža (Chicago Board of Options Exchange), NASDAQ (JAV), Monrealio vertybinių popierių birža, Kanada, Vankuverio vertybinių popierių birža (Kanada), Ramiojo vandenyno regionų vertybinių popierių birža (JAV), Reikjaviko vertybinių popierių birža, Islandija, Buenos Aires vertybinių popierių birža (Argentina), Panamos vertybinių popierių birža (Panama), Rio de Žaneiro vertybinių popierių birža, San Paulo vertybinių popierių birža (Brazilija), Johannesburgo vertybinių popierių birža (Pietų Afrikos Respublika), Honkongo vertybinių popierių birža (Honkongas), Kuala Lumpuro vertybinių popierių birža (Malaizija), Tailando vertybinių popierių birža (Tailandas), Singapūro vertybinių popierių birža (Singapūras), Nacionalinė Indijos vertybinių popierių birža (Indija), Tel Avivo vertybinių popierių birža (Izraelis), Zagrebo vertybinių popierių birža (Kroatija), Bukarešto vertybinių popierių birža (Rumunija), Bulgarijos vertybinių popierių birža (Bulgarija), Maskvos vertybinių popierių birža, Rusijos birža (Rusija), Ukrainos vertybinių popierių birža (Ukraina).

- investuojamas į rizikos kapitalo rinkas ir kurie nėra laikomi KIS, laikytini emitentais Finansinių priemonių portfelio diversifikavimui taikomų reikalavimų prasme.
- 3.11. iš viso rizikos kapitalo rinkose per 8 punkte numatytus subjektus ir 6 punkte numatytus kolektyvinio investavimo subjektus gali būti investuota ne daugiau kaip 30 procentų Fondo grynujų aktyvų.
  4. Leidžiama investuoti į investicinius vienetus ar akcijas tik tokių KIS, kurie atitinka šias sąlygas:
    - 4.1. yra licencijuoti valstybėje narėje arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos narėje ar tokioje valstybėje, kurioje priežiūra yra ne mažiau griežta, negu numatyta pagal 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/65/EB nustatytas taisykles, o Lietuvos bankas bendradarbiauja su atitinkama užsienio priežiūros institucija. Tuo atveju, kai valstybė, kurioje KIS yra licencijuotas, nėra valstybė narė arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos narė, būtinas Lietuvos banko ir tokios valstybės atitinkamos priežiūros institucijos bendradarbiavimas dvišalių susitarimų pagrindais;
    - 4.2. subjektų dalyvių teisių apsauga, įskaitant turto atskyrimo, skolinimosi, skolinimo ir turto, kurio subjektas neturi, pardavimo reglamentavimą, yra ne mažiau griežta, negu numatyta pagal 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/65/EB nustatytas taisykles;
    - 4.3. subjektai teikia savo veiklos pusmečio ir metų ataskaitas, leidžiančias įvertinti jų turtą ir įsipareigojimus, pelną ir veiklą per ataskaitinį laikotarpį;
    - 4.4. ne daugiau kaip 10 proc. jų grynujų aktyvų gali būti investuota į kitų KIS investicinius vienetus ar akcijas;
  5. Į kiekvieną iš 4 punkte numatytų subjektų gali būti investuota ne daugiau kaip 20 proc. Fondo grynujų aktyvų.
  6. Į 4 punkte nurodytų sąlygų neatitinkančių KIS investicinius vienetus ar akcijas gali būti investuojama iki 20 proc. Fondo grynujų aktyvų, jeigu tokie KIS atitinka šias sąlygas:
    - 6.1. KIS ir (ar) jo valdytojas yra autorizuotas (licencijuotas, jam suteiktas leidimas veikti ar dėl jo atliktas analogiško pobūdžio veiksmas), o jo priežiūrą, kuri turi būti ne mažiau griežta negu Lietuvos banko vykdoma specialiujų KIS priežiūra, vykdo atitinkamos šalies priežiūros institucija;
    - 6.2. Lietuvos bankas dvišalio susitarimo pagrindu bendradarbiauja su atitinkama užsienio valstybės priežiūros institucija, jeigu ši valstybė nėra Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos narė;
    - 6.3. Į kiekvieną iš šio punkto sąlygas atitinkančių KIS gali būti investuota ne daugiau kaip 5 proc. Fondo grynujų aktyvų.
  7. Tokie KIS, kuriuos valdo ta pati Valdymo įmonė ar tokios valdymo įmonės, kurių daugiau nei pusė organų narių yra tie patys asmenys ar kurias kontroliuoja tas pats asmuo arba kurių viena turi daugiau kaip 10 proc. balsų kitos valdymo įmonės visuotiniame akcininkų susirinkime, laikomi susijusiais. Jeigu bent vienas iš išvardytų subjektų yra Valdymo įmonė, tai Fondo turtas į susijusių KIS investicinius vienetus arba akcijas gali būti investuojamas tik grynujų aktyvų verte.
  8. Fondo turtas gali būti investuojamas rizikos kapitalo rinkose, jeigu subjektas, įskaitant KIS, per kurį investuojama, atitinka šias sąlygas:
    - 8.1. vykdoma subjekto ir (ar) jo valdytojo priežiūra arba yra įtvirtinti kiti Lietuvos bankui priimtini adekvačią subjekto kontrolę užtikrinantys instrumentai;
    - 8.2. nuostoliai, kuriuos Fondas gali patirti turėdamas subjekto finansines priemones, yra ne didesni negu už juos sumokėta pinigų suma;
    - 8.3. jeigu subjektas yra prižiūrimas Lietuvos banko, Lietuvos bankas dvišalio susitarimo pagrindu bendradarbiauja su atitinkama užsienio valstybės priežiūros institucija, kai ši valstybė nėra valstybė narė arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos narė.
  9. Sprendimus dėl Fondo investicijų portfelio sudėties priima Valdymo įmonės investicinis komitetas, kurio sudėtį nustato Valdymo įmonės valdyba savo sprendimu ir Valdymo įmonės generalinio direktoriaus įgalioti veikti Fondo vardu asmenys (Fondo valdytojai).
  10. Valdymo įmonės investicinio komiteto priimti sprendimai dėl Fondo investicijų portfelio sudėties vykdomi remiantis Valdymo įmonės patvirtinta Investicinių sprendimų vertinimo, priėmimo ir vykdymo politika. Ši politika taip pat reglamentuoja investicijų, į kurias investuojamas Fondo turtas, detalaus vertinimo ir investicinių sprendimų priėmimo tvarką.
  11. Valdymo įmonė užtikrina, kad investicinių sprendimų vykdymo politika ir visi esminiai jos pakeitimai būtų prieinami Fondo Dalyviams.
  12. Priimti investiciniai sprendimai yra vykdomi arba perduodami vykdyti kitam subjektui, veikiant geriausiais Fondo interesais ir siekiant geriausio rezultato, vadovaujantis LR teisės aktais ir Investicinių sprendimų vertinimo, priėmimo ir vykdymo politikos nuostatomis.
  13. Valdymo įmonės investicinis komitetas, priimdamas sprendimus dėl Fondo investicijų portfelio sudėties, privalo atsižvelgti į esamą portfelio rizikingumą, taip pat į priimamų investicinių sprendimų poveikį bendram portfelio rizikingumui.
  14. Portfelio rizika išskaidoma diversifikuojant investicijų portfelį pagal Taisyklėse numatytus diversifikavimo reikalavimus.
  15. Valdymo įmonė įsipareigoja ne rečiau kaip vieną kartą per 3 metus peržiūrėti investavimo strategiją, o, prirėkus, ją pakeisti.
  16. Valdymo įmonės turimos kurio nors akcijas išleidžiančio asmens akcijos kartu su valdomų pensijų fondų turimomis to asmens akcijomis negali suteikti daugiau kaip 1/10 visų balsavimo teisių akcijas išleidžiančio asmens visuotiniame akcininkų susirinkime.
  17. Fondo turtu gali būti įsigyjama ne daugiau kaip:
    - 17.1. 10 proc. visų balso teisių nesuteikiančių akcijas išleidžiančio asmens akcijų;
    - 17.2. 10 proc. visų VP išleidžiančio asmens obligacijų ir kitų formų ne nuosavybės VP;
    - 17.3. 10 proc. vieno pinigų rinkos priemonės išleidžiančio asmens išleistų pinigų rinkos priemonių;
    - 17.4. 10 proc. kito KIS investicinių vienetų arba akcijų.
  18. 17.2., 17.3. ir 17.4. papunkčiuose nustatyto draudimo galima nesilaikyti įsigijimo momentu, jeigu bendra tų VP ar pinigų rinkos priemonių vertė negali būti apskaičiuota. 17.2. ir 17.4. papunkčiuose numatyti apribojimai netaikomi VP ir pinigų rinkos priemonėms, kurias išleido ar garantavo valstybė ar savivaldybės.
- Fondas gali nesilaikyti šiame skyriuje nustatytų investavimo apribojimų, jeigu jis pasinaudoja turimų VP ar pinigų rinkos priemonių suteikiama pirmumo teise. Tokiu atveju, taip pat tada, kai investavimo taisyklių reikalavimai pažeidžiami dėl priežasčių, nepriklausančių nuo Valdymo įmonės, neatitikimas turi būti pašalintas kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 6 mėnesius.